

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเสนอผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนานักศึกษาของสหวิทยาลัยครอบคลุมสาระดั่งนี้
วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล
และข้อเสนอแนะตามลำดับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการพัฒนานักศึกษาของสหวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของการพัฒนานักศึกษา ของสหวิทยาลัย
2. เพื่อศึกษาการพัฒนานักศึกษาของสหวิทยาลัยตามแนวทฤษฎีการพัฒนานักศึกษา
ของซิคเกอร์ทั้ง 7 ด้าน ตามการรายงานของนักศึกษา
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ เกี่ยวกับการพัฒนานักศึกษาของสหวิทยาลัย
ตามแนวทฤษฎีการพัฒนานักศึกษาของซิคเกอร์ทั้ง 7 ด้าน
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนานักศึกษาของสหวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายของหลักสูตรที่
กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2530 และอาจารย์ที่สอนชั้นปีสุดท้ายของหลักสูตรใน
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2530 ในสหวิทยาลัยทั้ง 8 กลุ่มดังนี้ สหวิทยาลัยล้านนา
วิทยาลัยครูลำปาง สหวิทยาลัยพุทธชินราช วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม สหวิทยาลัยอีสานเหนือ
วิทยาลัยครูสกลนคร สหวิทยาลัยอีสานใต้ วิทยาลัยครูสุรินทร์ สหวิทยาลัยศรีอยุธยา
วิทยาลัยรำไพพรรณี สหวิทยาลัยทวาราวดี วิทยาลัยครูกาญจนบุรี สหวิทยาลัยทักษิณ
วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ วิทยาลัยครูจันทระเกษม โดยมีจำนวน

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 417 คน ได้รับแบบประเมินตนเองและแบบสอบถามคืน 402 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.40

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 4 แบบคือ

2.1 การศึกษาเอกสาร ศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาของมหาวิทยาลัย

2.2 การสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์รายละเอียดและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการพัฒนานักศึกษาในอดีตที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และแนวโน้มของการพัฒนานักศึกษาของมหาวิทยาลัยในอนาคต โดยแบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนานักศึกษาของมหาวิทยาลัย

2.3 แบบประเมินตนเองใช้สำหรับนักศึกษาแบ่งเป็น 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบประเมินตนเองมีข้อความเรื่อง เพศ อายุ น้ำหนัก และส่วนสูง

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการพัฒนานักศึกษาตามแนวทฤษฎีการพัฒนานักศึกษาของซิคเกอร์ทั้ง 7 ด้านคือ การพัฒนาสมรรถภาพ การพัฒนาอารมณ์ การพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง การพัฒนาความมีเอกลักษณ์ การพัฒนาความมีอิสระใน การสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล การกำหนดเป้าหมาย - ในชีวิตอย่างชัดเจน การพัฒนาบูรณาการ แบบประเมินตนเอง ตอนที่ 2 นี้มี 70 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนานักศึกษาจำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนานักศึกษาของมหาวิทยาลัยจำนวน 20 ข้อ

2.4 แบบสอบถาม ใช้สำหรับอาจารย์ แบ่งเป็น 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม มีข้อความเรื่อง เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน

- ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการพัฒนานักศึกษาคามแนว
ทฤษฎีการพัฒนานักศึกษาของซิคเกอร์ทั้ง 7 ด้าน แบบ-
สอบถามในตอนที่ 2 นี้มี 52 ข้อ
- ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนานักศึกษา จำนวน
12 ข้อ
- ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒา
นักศึกษ ของสหวิทยาลัยจำนวน 20 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้แจกแบบประ เภ็นตนเองและแบบสอบถามด้วยตนเอง และ เก็บคิน
บางส่วน ที่เหลือได้มอบหมายให้ตัวแทนของผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติราชการในวิทยาลัยครุณััน ๗
ส่งกลับคืนให้ผู้วิจัยทางไปรษณีย์ จากนั้นผู้วิจัยก็นำแบบประ เภ็นตนเองและแบบสอบถาม
ทั้งหมดมาคัด เลือกฉบับสมบูรณ์ เพื่อวิเคราะห์โดยใช้วิธีทางสถิติดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากเอกสารและการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์เนื้อหา
(Content Analysis) แล้วนำมาเสนอในรูปความเรียง
2. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบประ เภ็นตนเอง และแบบสอบถาม
วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)
3. ข้อมูลการรายงานของนักศึกษาและความคิดเห็นของอาจารย์ เกี่ยวกับการพัฒนา
นักศึกษาคามแนวทฤษฎีการพัฒนานักศึกษาของซิคเกอร์ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean)
และหาค่าส่วนเบี่ยง เบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
4. ข้อมูล เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนานักศึกษาวิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย
(Mean) และหาค่าส่วนเบี่ยง เบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
5. ข้อมูล เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมการพัฒา นักศึกษ ของสหวิทยาลัย
วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

สรุปผลการวิจัย

ในการสรุปผลการวิจัย จะแยกกล่าวเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์ ส่วนที่ 2 สรุปผลข้อมูลจากแบบประเมินตนเองและแบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจาก เอกสารและการสัมภาษณ์

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า การพัฒนาการศึกษาในอดีตก่อน พ.ศ. 2510 นักศึกษาได้รับการพัฒนาเป็นอย่างดีในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา ทั้งนี้เพราะนักศึกษามีจำนวนน้อย ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ นักศึกษาและสถาบัน เป็นไปอย่างแน่นแฟ้น นักศึกษาส่วนใหญ่อยู่หอพักของวิทยาลัย มีระเบียบวินัยที่ดี ประกอบกับอาจารย์ผู้สอนมีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่อนักศึกษาอย่างจริงจัง จากเหตุผลดังกล่าวทำให้การพัฒนาการศึกษาได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ดังกล่าว ต่อมาในช่วงปี พ.ศ. 2510 ถึง พ.ศ. 2517 ได้มีการเปลี่ยนแปลงหลายอย่างในวิทยาลัยครู เช่น การเร่งผลิตครูตามแผนการศึกษาระยะที่ 3 ทำให้มีจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว อาจารย์มีภารกิจในการสอนมาก แม้วิทยาลัยจะมีงบประมาณและอาคารสถานที่เพิ่มมากขึ้น แต่ก็ยังเป็นเพียงความเจริญทางด้านวัตถุเท่านั้น การผลิตนักศึกษาจึงมุ่งเน้นด้านปริมาณ ช่วงเวลาระหว่าง พ.ศ. 2518 ถึง 2526 ได้มีพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 หลักสูตรสภาการศึกษา พ.ศ. 2519 และหลักสูตรสภาการศึกษา พ.ศ. 2524 เกิดขึ้น ทำให้วิทยาลัยครูเปลี่ยนฐานะ โดยมีภารกิจคล้ายมหาวิทยาลัยมากขึ้น การพัฒนานักศึกษาจึงมีรูปแบบคล้ายมหาวิทยาลัย โดยมีรองอธิการฝ่ายกิจการนักศึกษา ดูแลงานด้านการพัฒนานักศึกษา ในปี พ.ศ. 2527 วิทยาลัยครูมีพระราชบัญญัติฉบับใหม่ ทำให้วิทยาลัยครูรวมกลุ่มกัน เป็นสหวิทยาลัย การพัฒนานักศึกษาจึงมีรูปแบบการพัฒนา เป็นกลุ่มวิทยาลัย โดยมีโครงสร้างแผนงานใหม่ 7 แผนงานคือ แผนงานบริหารการศึกษาระดับอุดมศึกษา แผนงานจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา แผนงานปรับปรุงคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา แผนงานส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรม แผนงานวิจัยระดับอุดมศึกษา แผนงานบริการวิชาการ แก่สังคมและแผนงานกิจการนิสิตนักศึกษา

ส่วนที่ 2 สรุปผลข้อมูลจากแบบประเมินตนเองและแบบสอบถาม

1. สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบประเมินตนเองและแบบสอบถาม นักศึกษาที่ตอบแบบประเมินตนเอง จำนวน 257 คน เป็นเพศหญิง 168 คน เพศชาย 89 คน ส่วนอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 45 คน เป็นเพศหญิง 63 คน เพศชาย 82 คน นักศึกษามีอายุระหว่าง 22-24 ปี มีน้ำหนักระหว่าง 50-59 กิโลกรัม และมีส่วนสูงระหว่าง 160-164 เซนติเมตรมากที่สุด ส่วนประสบการณ์ในการทำงานของอาจารย์ทำงานมากกว่า 13 ปี มากที่สุด

2. การพัฒนาสมรรถภาพ จากการรายงานของนักศึกษา มีการพัฒนาในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) ส่วนความคิดเห็นของอาจารย์เห็นว่านักศึกษามีการพัฒนาระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายชื่อจากการรายงานของนักศึกษา การรักษาสุขภาพของคนเป็นอย่างดี ได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุด นักศึกษากล้าแสดงความคิดเห็นในการอภิปรายและตอบได้อย่างมีเหตุผล ได้รับค่าเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนความคิดเห็นของอาจารย์เห็นว่านักศึกษามีมนุษยสัมพันธ์ได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุด ความสามารถในการถ่ายทอดความคิดไปสู่การเขียนอย่างมีระบบได้รับค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3. การพัฒนาอารมณ์ จากการรายงานของนักศึกษามีการพัฒนาในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$) และความคิดเห็นของอาจารย์เห็นว่านักศึกษามีการพัฒนาในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$) เช่นกัน เมื่อวิเคราะห์เป็นรายชื่อจากการรายงานของนักศึกษา นักศึกษาเริ่มมีเกณฑ์ค่อนข้างชัดเจนในการเลือกบุคคลที่จะเป็นคู่ครองในอนาคต ได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุด นักศึกษามักจะคิดมาก ชอบเก็บเรื่องต่าง ๆ มาคิดทำให้เสียใจและน้อยใจอยู่เสมอ ได้รับค่าเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนความคิดเห็นของอาจารย์เห็นว่านักศึกษาสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและกลุ่มเพื่อน ได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุด ความสามารถในการแสดงออกทางอารมณ์ในแต่ละสถานการณ์ตามเวลาและสถานที่อย่างเหมาะสม ได้รับค่าเฉลี่ยต่ำสุด

4. การพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง จากการรายงานของนักศึกษา มีการพัฒนาในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$) และความคิดเห็นของอาจารย์เห็นว่า นักศึกษามีการพัฒนาในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$) เช่นกัน เมื่อวิเคราะห์เป็นรายชื่อจากการรายงานของนักศึกษา นักศึกษาจะรับผิดชอบเมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงาน ได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุด

ความสามารถในการจัดสรรเงินในแต่ละเดือนอย่างพอเพียงโดยไม่ต้องรบกวนผู้อื่น ได้รับค่าเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนความคิดเห็นของอาจารย์เห็นว่านักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามความพอใจของตน ได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุด ความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ได้รับค่าเฉลี่ยต่ำสุด

5. การพัฒนาความมีเอกลักษณ์ จากการรายงานของนักศึกษามีการพัฒนาในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) ส่วนความคิดเห็นของอาจารย์เห็นว่านักศึกษามีการพัฒนาในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อจากการรายงานของนักศึกษา นักศึกษาเข้าใจลักษณะนิสัยและความประพฤติของตนเอง ได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุด การลอกเลียนแบบบุคคลที่ชื่นชอบ เพื่อพัฒนาเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ได้รับค่าเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนความคิดเห็นของอาจารย์เห็นว่านักศึกษาแสดงพฤติกรรมและการแต่งกายได้เหมาะสมกับเพศของตน ได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุด นักศึกษาให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ได้รับค่าเฉลี่ยต่ำสุด

6. การพัฒนาความมีอิสระในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล จากการรายงานของนักศึกษามีการพัฒนาในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) ส่วนความคิดเห็นของอาจารย์เห็นว่านักศึกษามีการพัฒนาในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อจากการรายงานของนักศึกษา นักศึกษาสามารถแยกแยะเพื่อนที่ดีและเพื่อนที่ไม่ดีได้ ได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุด เพื่อน ๆ มักจะมาขอคำแนะนำ ได้รับค่าเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนความคิดเห็นของอาจารย์เห็นว่านักศึกษาสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนต่างเพศโดยไม่ขัดเขิน ได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุด นักศึกษามีความคล่องตัวในการทำงานทั้งในและนอกสถาบัน ได้รับค่าเฉลี่ยต่ำสุด

7. การกำหนดเป้าหมายในชีวิตอย่างชัดเจน จากการรายงานของนักศึกษามีการพัฒนาในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) และความคิดเห็นของอาจารย์เห็นว่านักศึกษามีการพัฒนาในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$) เช่นกัน เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อจากการรายงานของนักศึกษา การศึกษาในปัจจุบันเป็นฐานเตรียมตัวเพื่อความมั่นคงของชีวิตในอนาคต ได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุด มีการวางแผนในการป้องกันปัญหาอย่างรอบคอบ ได้รับค่าเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนความคิดเห็นของอาจารย์เห็นว่า นักศึกษาใช้ชีวิตอยู่ในสถาบันได้อย่างมีความสุข ได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุด นักศึกษามีความพยายามในการวางแผนป้องกันและแก้ปัญหาอย่างรอบคอบ ได้รับค่าเฉลี่ยต่ำสุด

8. การพัฒนาบูรณาการ จากภรรายงานของนักศึกษา ได้รับการพัฒนาในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) ส่วนความคิดเห็นของอาจารย์เห็นว่านักศึกษามีการพัฒนาในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.10$) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อจากภรรายงานของนักศึกษา นักศึกษายอมรับความคิดเห็นและการกระทำของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล ได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุด การเข้าร่วมกิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์และพัฒนาชุมชน ได้รับค่าเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนความคิดเห็นของอาจารย์เห็นว่านักศึกษามองโลกในแง่ดีได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุด นักศึกษามีการวางแผนอย่างรอบคอบ เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตได้รับค่าเฉลี่ยต่ำสุด

9. แนวทางในการพัฒนานักศึกษา ตามความคิดเห็นของนักศึกษา ความสามัคคีเป็นข้อที่ได้รับความนิยมสูงสุด ($\bar{X} = 4.56$) ซึ่งอยู่ใน เกณฑ์ที่สถาบันควรจะพัฒนามากที่สุด ข้อที่ได้รับความนิยมต่ำสุดคือ การเมือง ($\bar{X} = 3.81$) ส่วนความคิดเห็นของอาจารย์ต่อแนวทางในการพัฒนานักศึกษา อาชีพและความรับผิดชอบ เป็นข้อที่ได้รับความนิยมสูงสุด ($\bar{X} = 4.40$) ซึ่งอยู่ใน เกณฑ์ที่สถาบันควรจะพัฒนาในระดับมาก ข้อที่ได้รับความนิยมต่ำสุดคือ การเมือง ($\bar{X} = 3.59$)

10. การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนานักศึกษา กิจกรรมที่ควรพัฒนามากที่สุดตามความคิดเห็นของนักศึกษาคือ การจัดห้องสมุดอาชีพที่มีข้อมูลและการประกาศรับสมัครงานของหน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนมีเอกสาร วีดีโอ เทปบรรยายด้านอาชีพต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ ได้รับคะแนนสูงสุด ส่วนความคิดเห็นของอาจารย์มีความคิดเห็นสอดคล้อง เช่นเดียวกับนักศึกษา กิจกรรมที่วิทยาลัยทำอยู่แล้วตามความคิดเห็นของนักศึกษา คือการจัดกิจกรรมชมรม การอยู่ค่ายพักแรม กิจกรรมลูกเสือ และส่งเสริมให้สภาหรือสโมสรนักศึกษาได้ทำงานอย่างมีอิสระ มีอาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด ได้รับคะแนนสูงสุด ส่วนความคิดเห็นของอาจารย์การจัดอบรมพิเศษแก่นักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษา เพื่อเป็นการเตรียมตัวในการสอบ เข้าทำงาน ได้รับคะแนนสูงสุด กิจกรรมที่ยังไม่จำเป็นที่จะพัฒนาตามความคิดเห็นของนักศึกษาคือ การส่งเสริมให้นักศึกษาแต่ง เครื่องแบบด้วยผ้าไทยหรือผ้าที่ผลิตในท้องถิ่น เพื่อรักษาคุณค่าของความเป็นไทย ได้รับคะแนนสูงสุด ส่วนความคิดเห็นของอาจารย์มีความคิดเห็นสอดคล้อง เช่นเดียวกับนักศึกษา

อภิปรายผลการวิจัยและข้อ เสนอแนะ

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะอภิปรายผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. การพัฒนาสมรรถภาพ

การพัฒนาสมรรถภาพตามการรายงานของนักศึกษา มีการพัฒนาในระดับมาก อาจ เนื่องจากจากนักศึกษาที่ตอบแบบประเมินตนเองกำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีสุดท้ายของหลักสูตร ได้รับการพัฒนาความสามารถทางด้านสติปัญญา ความสามารถทางด้านพลศึกษา ทัศนศึกษา และความสามารถทางด้านสังคมศึกษา จากสถาบันเป็นเวลาหลายปีโดยผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถาบันได้จัดเสริมหลักสูตรการเรียนการสอน เช่น กิจกรรมส่งเสริมพละนาฏยและนันทนาการ กิจกรรมการพัฒนาบุคลิกภาพและจริยธรรม กิจกรรมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จึงทำให้นักศึกษามีความคิดว่าตนเองมีสมรรถภาพสูง เป็นผู้ใหญ่เพียงพอที่จะรับผิดชอบตนเอง พร้อมทั้งจะประกอบอาชีพ และใช้ชีวิตในสังคมได้ อีกทั้งการประเมินตนเองนั้นผู้ประเมินอาจจะเข้าข้างตนเอง ส่วนอาจารย์มีความเห็นว่า นักศึกษามีการพัฒนาสมรรถภาพในระดับปานกลาง อาจ เนื่องจาก อาจารย์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนมานาน จึงเกิดข้อ เปรียบ เทียบ ระหว่างนักศึกษาในแต่ละรุ่น และโดยธรรมชาติแล้วอาจารย์มักจะตั้ง เกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ของ นักศึกษาไว้สูง อีกทั้งการ เข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาที่ทางสถาบันจัดขึ้น เช่น กิจกรรมการแข่งขันกีฬาภายใน การฟังบรรยาย อภิปรายโดยวิทยากรพิเศษ กิจกรรมด้านการบำเพ็ญ ประโยชน์ อาจารย์สังเกต เห็นว่านักศึกษาเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ เป็นจำนวนน้อย นอกจากนี้ใช้วิธีการให้ เห็นว่านักศึกษามีการพัฒนาในด้านนี้ในระดับปานกลาง เท่านั้น

ข้อที่นักศึกษารายงานมากที่สุดในการพัฒนาด้านนี้คือ นักศึกษารักษาสุขภาพของ คนเป็นอย่างดี ซึ่งจากการวิจัยของรัชนี้ คำแสน (2524) พบว่า วิทยาลัยครูจัดกิจกรรมทาง ด้านการกีฬามากที่สุด ด้วยเหตุผลดังกล่าวอาจ เป็นไปได้ว่า เมื่อวิทยาลัยสนับสนุนกิจกรรมทาง ด้านการกีฬา นักศึกษาจึง เห็นความสำคัญในการรักษาสุขภาพของตนเอง และจากการวิจัยของ ธงชัย วงศ์เสนา (2530) พบว่า วิทยาลัยครูมีการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมด้านสุขภาพ

เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นผลให้นักศึกษาอยู่ในสภาพสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม เป็นการส่งเสริมด้าน
 สุขภาพของนักศึกษา ส่วนข้อที่นักศึกษาคิดพัฒนาน้อยที่สุดคือ การแสดงความคิดเห็นในการ
 อภิปรายและโต้ตอบอย่างมีเหตุผล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวัตถุประสงค์ของวิทยาลัยครูมุ่งผลิต
 บัณฑิตวิชาชีพครู การจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แก่นักศึกษา จึงมุ่งเน้นบุคลิกภาพของความเป็น
 ครู อีกทั้งผู้สอนในวิทยาลัยครูเป็นอาจารย์เก่า ๆ มีความคิดในทางอนุรักษนิยม การแสดง
 ความคิดเห็น การอภิปรายโต้ตอบไม่ได้รับการสนับสนุนหรือจัดสิ่งแวดล้อมในวิทยาลัยครู ดังที่
 Stoner and Yokie (อ้างถึงใน วัลลภา, เทพหัสดิน ณ อยุธยา ในพรขุสี อาชวอ่ำรุ่ง
 บรรณาธิการ 2525: 95) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมมีผลต่อการพัฒนาของนิสิตนักศึกษาอย่างมาก

ส่วนอาจารย์มีความคิดเห็นว่า นักศึกษามีมนุษยสัมพันธ์มากที่สุด ทั้งนี้อาจจะ
 เนื่องจากสถานที่ตั้งของวิทยาลัยครูส่วนมากจะอยู่ต่างจังหวัด ซึ่งมีสภาพสังคมแบบชนบท
 กล่าวคือ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ด้วยสภาพแวดล้อมดังกล่าวจึงทำ
 ให้นักศึกษาในสหวิทยาลัยมีลักษณะการแสดงออกถึงความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับการ
 วิจัยของอาภรณ์ ภาพแก้ว (2526) ที่พบว่า นักศึกษากลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้ส่วนใหญ่มีลักษณะ
 ด้านความมีคุณธรรม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความมีมนุษยสัมพันธ์ นอกจากนี้การที่นักศึกษา
 อยู่หอพักของวิทยาลัยก็มีส่วนในการส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งแอสตินได้ค้นพบ
 จากการวิจัย (Astin 1977) ข้อที่นักศึกษามีการพัฒนาน้อยที่สุดคือ ความสามารถในการ
 ถ่ายทอดความคิดไปสู่การเขียนอย่างมีระบบ อาจเนื่องมาจากการเรียนการสอน
 ขาดการฝึกทักษะในด้านนี้ เพราะวิธีสอนของอาจารย์ใช้วิธีสอนแบบรายงาน และแจก
 เอกสารประกอบการสอนเป็นส่วนใหญ่ การทำรายงานประกอบการเรียนวิชาต่าง ๆ
 นักศึกษามักจะคัดลอกจากหนังสือหรือคำรามายปะติดต่อกันโดยไม่มีการใช้แนวความคิดของ
 คนเอง

2. การพัฒนาอารมณ์

ตามการรายงานของนักศึกษา มีการรายงานในระดับปานกลางตรงกับความคิด
 เห็นของอาจารย์ อาจเนื่องมาจากนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครูอยู่ในช่วงวัยรุ่น
 คอเปลาญ เป็นวัยที่กำลังเติบโต เป็นผู้ใหญ่มากมีอารมณ์อ่อนไหว ในขณะที่เดียวกันก็มีความ
 กระตือรือร้น อยากรู้ อยากเห็น อยากทดลองสิ่งแปลกใหม่ มีความคิดคำนึงค่อนข้างเพื่อฝัน

(ทองเรียน อมรัชกุล 2525: 34) อีกทั้งยังไม่แน่ใจในบทบาทที่ถูกต้องและเหมาะสม ของคน (กาญจนา คำสุวรรณ 2524: 194-195) จึงไม่สามารถรับสภาวะของจิตใจ ต่อพฤติกรรมและผลกระทบจากสภาพแวดล้อม พร้อมทั้งไม่สามารถแสดงพฤติกรรมอย่าง เหมาะสมถูกต้อง อีกทั้งนักศึกษาไม่เห็นความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมการ พัฒนาอารมณ์ ได้แก่กิจกรรมการฝึกสมาธิ โดยเห็นได้จากการตอบแบบประเมินตนเองของ นักศึกษาในตอนที่ 4 เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนา นักศึกษา ในข้อ 97 นักศึกษามีความเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่ยังไม่จำเป็นที่จะพัฒนา 15-95 เปอร์เซนต์ ซึ่งเป็น อันดับ 2 ของกิจกรรมที่นักศึกษามีความคิดเห็นว่าไม่ควรพัฒนา ข้อที่นักศึกษาระเมินมากที่สุด คือ นักศึกษามีเกณฑ์ค่อนข้างชัดเจนในการเลือกบุคคลที่จะเป็นคู่ครอง ทั้งนี้อาจเนื่องจาก นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ที่ชั้นปีที่ 4 ซึ่งมีแนวโน้มที่จะหันความสนใจออกไปจากวิทยาลัย โดยมีความสนใจด้านการประกอบอาชีพ การมีชีวิตครอบครัวที่มั่นคง ส่วนข้อที่นักศึกษารายงานน้อย คือ นักศึกษามักจะคิดมาก ชอบเก็บเรื่องต่าง ๆ มาคิด อาจจะเป็น เพราะว่าเป็นวัย ที่มีอายุระหว่าง 18-22 ปี ซึ่งครอบคลุมวัยรุ่นตอนปลายและวัยรุ่นผู้ใหญ่ตอนต้น วัยนี้ เป็นวัย ที่กำลังปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงทั้งความเชื่อ ทัศนคติ และค่านิยมต่าง ๆ เป็นวัยที่เริ่มต้นด้วย ความสับสนยุ่งยากและลังเลใจ บุคคลในวัยนี้มีภูมิอารมณ์อ่อนไหว มีความคิดคำนึงค่อนข้าง เพื่อผัน

ส่วนความคิดเห็นของอาจารย์เห็นว่านักศึกษาสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และกลุ่มเพื่อนได้เป็นอย่างดี อาจเนื่องมาจากธรรมชาติของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษามีความ เป็นมิตรและผูกพันอยู่กับเพื่อน ชอบรวมกัน เป็นกลุ่ม อีกทั้งมีความคิดที่อยากจะช่วยผู้อื่น แต่ข้อที่ อาจารย์เห็นว่ามีพัฒนาน้อยคือ ความสามารถในการแสดงออกทางอารมณ์ในแต่ละสถานการณ์ ตามเวลาและสถานที่อย่างเหมาะสม อาจเป็นเพราะนักศึกษาในวิทยาลัยครูยังขาดทักษะทาง ด้านสังคม การแสดงออกตลอดจนการควบคุมอารมณ์ซึ่งไม่เหมาะสมและมั่นคงเพียงพอ

3. การพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง

พบว่า นักศึกษาและอาจารย์มีความเห็นตรงกันคือเห็นว่ามีการพัฒนาใน ระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษขาดความกล้าในการแสดงความคิดเห็นในห้องเรียน ไม่มีความมั่นใจในความคิดและการกระทำของตนเอง เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นมักจะพึ่งพาบุคคลอื่น

สถาบันวิชาการส่งเสริมให้สโมสรนักศึกษาได้ทำงานอย่างอิสระ รวมถึงการมอบหมายงานแบบโครงการ ข้อที่นักศึกษารายงานสูงสุดคือ ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้ เนื่องจากสหวิทยาลัยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณธรรมและจริยธรรม มีความรับผิดชอบ ในบทบาท และหน้าที่ของตน อีกทั้งสหวิทยาลัยได้พยายามจัดกิจกรรมเพื่อให้นักศึกษามีส่วนร่วมและมีหน้าที่รับผิดชอบ เช่น โครงการจัดการแข่งขันกีฬาภายใน โครงการอาสาพัฒนาชนบท การเลือกตั้งคณะกรรมการนักศึกษาและอื่น ๆ สิ่งแวดล้อมดังกล่าวเหล่านี้มีความสำคัญต่อการสร้างคุณลักษณะของความเป็นผู้มีควมรับผิดชอบค่อหน้าที่ ข้อที่นักศึกษารายงานน้อยคือ ความสามารถจัดสรรเงินในแต่ละเดือนอย่างพอเพียงโดยไม่ต้องรบกวนผู้อื่น แสดงว่านักศึกษาในวิทยาลัยครูมีเงินใช้จ่ายในแต่ละเดือนไม่เพียงพอ ซึ่งตรงกับการวิจัยของกรมการฝึกหัดครู (2527) ได้ศึกษาสภาพภาพของนักศึกษาวิทยาลัยครูพบว่านักศึกษาวิทยาลัยครูส่วนมากมาจากครอบครัวที่มีบุตรมากเกิน 5 คน บิดามารดาประกอบอาชีพเกษตรกร มีฐานะค่อนข้างอึดขัดขัดสน อยู่ชนบทรายได้ต่ำ ส่วนอาจารย์มีความเห็นว่า นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามความพอใจของคน อาจเนื่องมาจากวิทยาลัยเปิดโอกาสให้นักศึกษา เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางวิทยาลัยจัดขึ้นตามความสนใจ อีกทั้งนักศึกษาในวัยนี้มีความพึงพอใจที่จะทำอะไรตามความต้องการของตนเอง ดังที่เฮอล็อก (Hurlock 1975: 174) ได้กล่าวไว้ว่า นิสิตนักศึกษาอยู่ในช่วงของวัยรุ่นมักจะพึ่งตนเองและตัดสินใจด้วยตัวของตัวเอง ข้อที่อาจารย์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่านักศึกษามีการพัฒนา คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ อาจเนื่องจากการเรียนการสอนของอาจารย์ไม่ได้มุ่งเน้นให้นักศึกษาเรียนรู้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะวิธีสอนควรสอดแทรกการเรียนแบบแก้ปัญหา หรือการมอบหมายงานโดยตั้งปัญหาให้นักศึกษาค้นคว้าและเสนอแนวคิดในการแก้ปัญหานั้น ๆ ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งในการส่งเสริมการพัฒนาดังกล่าว

4. การพัฒนาควมมีเอกลักษณ์

การพัฒนาควมมีเอกลักษณ์คัมการรายงานของนักศึกษามีการพัฒนาในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องจากการเรียนการสอนในวิทยาลัยครู หรือสหวิทยาลัยมีจุดเน้นที่เด่นชัดคือ ผลิตบัณฑิต เพื่อประกอบอาชีพครู ถึงแม้ว่าสหวิทยาลัยจะสามารถเปิดสอนในสาขาวิชาชีพอื่น

ก็ตาม แต่หลักสูตรของมหาวิทยาลัยยังเน้นความสามัคคี ความเป็นไทย และทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม (สภาการศึกษา 2525: 2) ด้วยจุดเน้นดังกล่าว นักศึกษาจึงรู้สึก ว่าตนเองได้รับการพัฒนาความมีเอกลักษณ์มาก แต่อาจารย์มองเห็นว่านักศึกษามีการพัฒนา ในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากอาจารย์อาจจะมองเห็นว่านักศึกษาไม่มีความคิด ความเชื่อและอุดมคติ เป็นของตัวเอง อีกทั้งนักศึกษายอมรับวัฒนธรรมของต่างประเทศซึ่ง แพร่กระจายเข้ามาอย่างรวดเร็วด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้อาจารย์มองนักศึกษามีเอกลักษณ์ น้อยลง คือ อยู่เพียงระดับปานกลางเท่านั้น ข้อที่นักศึกษาเลือกมากที่สุดในการพัฒนาด้านนี้ คือ นักศึกษาเข้าใจลักษณะนิสัยและความประพฤติของคน อาจเป็น เพราะนักศึกษาของ มหาวิทยาลัยได้รับการพัฒนาความสามารถในด้านต่าง ๆ ตามแนวคิดของ ฮีท (Heath 1968: 91) คือ ความสามารถในการแสดงออก ความสามารถในการสมาคมกับผู้อื่น ความสามารถในการบูรณาการประสบการณ์ ความสามารถในการปรับปรุงและควบคุมสิ่งแวดล้อม และ ความสามารถในการปรับตัว จึงทำให้เกิดบุคลิกภาพด้านความรู้จักตนเอง (Self-Knowledge) สำนึกในตนเอง การพัฒนาความเชื่อ ความเข้าใจในตนเอง ส่วนข้อที่นักศึกษารายงานน้อยที่สุด คือ "ข้าพเจ้าลอกเลียนแบบบุคคลที่ข้าพเจ้าชื่นชอบ เพื่อพัฒนา เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง" แสดงให้เห็นว่านักศึกษาไม่ต้องการลอกเลียนแบบบุคลิกลักษณะของบุคคลอื่น อาจเนื่องมาจากการที่นักศึกษารู้จักตนเอง โดยเห็นได้จาก การที่นักศึกษาส่วนใหญ่เลือกรายงานข้อที่ว่า "ข้าพเจ้าเข้าใจลักษณะนิสัยและความประพฤติของตนเอง" ดังกล่าวข้างต้น

ส่วนอาจารย์มีความเห็นว่า นักศึกษามองพฤติกรรมและการแต่งกายได้เหมาะสม กับเพศของตน อาจเนื่องมาจากวิทยาลัยครูมีระเบียบการแต่งกาย ให้นักศึกษาแต่งเครื่องแบบ ของสถาบันอีกทั้งวิทยาลัยครูเป็นสถาบันที่มุ่งเน้นความเป็นครู จึงทำให้นักศึกษามีพฤติกรรมและ การแต่งกายที่เหมาะสม ข้อที่อาจารย์ส่วนใหญ่ให้ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ นักศึกษาไม่เห็นความ สำคัญในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม อาจเป็น เพราะวิทยาลัยครูยังมีพัฒนานักศึกษา ในแนวทางการพัฒนามนุษย์เพื่อสังคมตามแนวคิดของ วิลลา ทาทสตัน ณ อยุธยา (2530: 118-125) เกี่ยวกับหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนานิสิตนักศึกษา ที่กล่าว

ว่า สถาบันอุดมศึกษา เป็นศูนย์กลางแห่งศิลปวัฒนธรรมที่มนุษย์ในสังคมได้ เข้ามารูจัก ชื่นชม ภูมิใจในวัฒนธรรมของชาติ ถ้ามหาวิทยาลัยได้มีทั้งถาวรวัตถุที่เป็นแหล่งสะสมศิลปวัฒนธรรมของชาติ และมีกิจกรรมประกอบที่ทำให้ผู้เรียน เกิดความรู้สึกที่จะดำรงรักษาสິงที่มนุษย์ในสังคมได้ สร้างสรรค์ไว้ ก็ย่อมจะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่าไว้ เพราะคนที่เกิดความรัก ห่วงแทนและภูมิใจในสิ่งที่คนในสังคมสร้างสรรค์ไว้ ย่อมเป็นพื้นฐานที่จะทำให้ผู้นั้น เกิดความคิดที่จะพัฒนาสังคม ทำสิ่งที่มีประโยชน์ให้แก่สังคม และดำรงสิ่งที่สังคมสร้างไว้ได้ เป็นอย่างดี

5. การพัฒนาความมีอิสระในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล

นักศึกษารายงานว่า มีการพัฒนาในระดับมาก อาจ เนื่องจากนักศึกษาที่ตอบแบบทดสอบกำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนสุดท้าย ซึ่งทุกคนได้ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และผ่านการทำงานร่วมกับชุมชนอื่น เป็นหลักสูตรการศึกษาของวิทยาลัยครูอย่างหนึ่ง จึงทำให้มีประสบการณ์ในการสร้างความสัมพันธ์ ความร่วมมือกับบุคคลหลายฝ่าย อันเป็นการส่งเสริมการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ส่วนความคิดเห็นของอาจารย์มีการพัฒนาในระดับปานกลาง อาจเป็น เพราะอาจารย์ส่วนใหญ่มีความคิดว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา ควรใช้เวลาให้มากกว่าที่เป็นอยู่ และการทำงานร่วมกับชุมชนควรมีวิธีการ และกระบวนการที่ดีกว่านี้ อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาดังกล่าว จึง เห็นว่าการพัฒนานักศึกษาในสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง เท่านั้น ข้อที่นักศึกษาเห็นว่ามีพัฒนาการมากที่สุดคือ นักศึกษาสามารถแยกแยะเพื่อนที่ดีและเพื่อนที่ไม่ดีได้ อาจ เนื่องจากนักศึกษาได้รับการพัฒนาด้านความมีเอกลักษณ์ เฉพาะคนอยู่ในระดับมากตามการรายงานของนักศึกษา จึง เป็นผลให้นักศึกษารู้ผิดชอบชั่วดีและสามารถเลือกคบเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ไวท์ (White 1958 : 332) ที่ว่าการสร้างเอกลักษณ์เฉพาะคนในช่วงของวัยรุ่น เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง เพราะวัยรุ่น เป็นวัยเริ่มต้นที่สำคัญที่จะต้องทำความเข้าใจให้ได้ในเรื่องของการปฏิบัติตัวตามเพศของคน เพื่อจะได้ไม่เกี่ยวข้องกับเพื่อนผิด ๆ มีจิตใจปลอดด้วยศีลธรรม มีประสบการณ์ของการรู้ผิดชอบชั่วดี ส่วนข้อที่นักศึกษารายงานน้อยที่สุดคือ "เพื่อน ๆ มักจะมาขอคำแนะนำจากข้าพเจ้า" แสดงว่านักศึกษา

ไม่ค่อยขอคำแนะนำจากเพื่อน ทั้งนี้เพราะนักศึกษามักจะขอคำแนะนำจากรุ่นพี่ อีกทั้ง นักศึกษาของสหวิทยาลัย เป็นคนในท้องถิ่น จึงอาศัยอยู่กับบิดามารดาหรือญาติพี่น้อง เป็น ส่วนใหญ่ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นบิดามารดาและญาติใกล้ชิดจะ เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ ทำให้การไปขอคำแนะนำจากเพื่อนมีน้อย

ส่วนอาจารย์มีความคิดเห็นว่านักศึกษาสามารถทำงานร่วมกับ เพื่อนต่าง เพศ โดยไม่ขัดเขิน อาจ เป็น เพราะนักศึกษามีประสบการณ์ในการคบ เพื่อนต่าง เพศ เป็นพื้นฐานมา ตั้งแต่สมัย เรียนชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นโรงเรียนแบบสหศึกษาเป็นส่วนใหญ่ เมื่อ เข้าศึกษาใน วิทยาลัยครูจึงไม่เกิดความรู้สึกขัดเขิน ในการคบ เพื่อนต่าง เพศ อีกทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดใน วิทยาลัยไม่มีการแบ่งแยก เพศหญิงชาย ทำให้นักศึกษาได้ทำงานร่วมกัน และมีปฏิสัมพันธ์กันตลอด จึงไม่เป็นการลำบากที่ เพศหญิงและชายจะทำงานร่วมกัน และให้ความสนิทสนมกันฉัน เพื่อน . ข้อที่อาจารย์ เห็นว่านักศึกษามีการพัฒนาใน ด้านนี้คือ ความคล่องตัวในการทำงานทั้งในและ นอกสถาบัน อาจ เนื่องจากนักศึกษาขาดประสบการณ์และอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ครูเอง ที่มีได้ส่งเสริมการทำงานร่วมกับผู้อื่น เท่าที่ควร

6. การกำหนดเป้าหมายในชีวิตอย่างชัดเจน

นักศึกษารายงานว่า มีการพัฒนาในระดับปานกลางซึ่งตรงกับความคิดเห็น ของอาจารย์ อาจ เนื่องจากนักศึกษขอของสหวิทยาลัยได้รับการเรียนรู้จากสภาพความเป็นจริง ในสังคมปัจจุบันเกี่ยวกับภาวะการว่างงาน และการเรียนรู้จากสถาบันในการวางแผนการ ประกอบอาชีพในอนาคต ทั้งนี้เพราะสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งพยายามที่จะแข่งขันการผลิต บัณฑิตให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน เพื่อการมีงานทำ ซึ่ง เมื่อบทบาทหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษา ในการ เตรียมคนให้พร้อมที่จะออกไปประกอบอาชีพตามที่ตนถนัดหรือสนใจ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2530: 118-125) ข้อที่นักศึกษารายงานมากที่สุด คือ การศึกษาของ นักศึกษาในปัจจุบัน เป็นฐานเตรียมตัว เพื่อความมั่นคงของชีวิตในอนาคต เนื่องจากนักศึกษา ได้ผ่านขั้นตอนการศึกษาจากสถาบัน ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางวิทยาลัยจัด รวมถึงการ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จึงทำให้นักศึกษามีความมั่นใจในการประกอบอาชีพในอนาคตตามที่ตน ได้ศึกษา

ส่วนอาจารย์มีความเห็นว่านักศึกษาใช้ชีวิตอยู่ในสถาบันได้อย่างมีความสุข เนื่องจากสหวิทยาลัยจัดสภาพแวดล้อมได้เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ บุญธรรม จิตไธสง (2530) ที่พบว่า นักศึกษาและอาจารย์ในสหวิทยาลัยอีสานเหนือ และอีสานใต้มีความเห็นว่า วิทยาลัยสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมเหมาะสมกับการศึกษาแล้วเรียน ข้อที่อาจารย์เห็นว่านักศึกษามีการพัฒนาในด้านนี้น้อยคือ นักศึกษาขาดการวางแผนในการแก้ปัญหา ซึ่งก็ตรงกับรายงานของนักศึกษา โดยนักศึกษาล้วนส่วนใหญ่ประเมินตนเองว่า ไม่มีการวางแผนในการแก้ปัญหาอย่างรอบคอบ ทั้งนี้อาจเนื่องจากนักศึกษาดูประสมการณ์ในการวางแผน หลีกเลี่ยงไม่ได้ส่งเสริมอย่างชัดเจน มักจะเป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าเท่านั้น

7. การพัฒนาบูรณาการ

นักศึกษารายงานว่า มีการพัฒนาในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากการพัฒนาบูรณาการ หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานการสร้างค่านิยมของความเป็นมนุษย์ ค่านิยมทางบุคลิกภาพและการกำหนดความพอเหมาะพอดีเข้าด้วยกัน จากการรายงานของนักศึกษาในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ที่ผ่านมา เช่น การพัฒนาสมรรถภาพ การพัฒนาความมีเอกลักษณ์ การพัฒนาความมีอิสระในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล นักศึกษารายงานว่า มีการพัฒนาในระดับมาก นั่นก็หมายความว่า นักศึกษาสามารถผสมผสานกำหนดความพอเหมาะพอดีในความเป็นมนุษย์ จึงทำให้เกิดการพัฒนาบูรณาการ เป็นผลตามมา แต่อาจารย์มีความเห็นว่า มีการพัฒนาในระดับปานกลาง อาจเนื่องจากอาจารย์มีประสบการณ์มาก ได้ผ่านการสอนนักศึกษามากหลายรุ่น จึงนำไปเปรียบเทียบหลาย ๆ รุ่นที่ผ่านมา ทำให้มองนักศึกษาค่อนข้างจะชัดเจน ข้อที่นักศึกษารายงานมากที่สุดคือ นักศึกษายอมรับความคิดเห็นและการกระทำของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล อาจเป็นเพราะนักศึกษากำลังศึกษาอยู่ชั้นปีสุดท้าย มีประสบการณ์จากการศึกษามาก ซึ่งจะทำให้เกิดการระดมการ เรียนรู้ อีกทั้งได้ผ่านขั้นตอนการพัฒนาดัง ๆ ที่วิทยาลัยจัดให้ เช่น การพัฒนาร่างกาย จิตใจ สังคม ทักษะต่าง ๆ ตลอดจนความมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น รวมไปถึงการ เรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ซับซ้อนและการนำความรู้ไปใช้ใน ชีวิตจริง (Miller and Prince, อ้างใน พรสุดี อาชวอำรุง 2525: 265) จึงทำให้

เป็นคนที่มีความเฉลียวฉลาด มีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ส่วนข้อที่นักศึกษารายงานน้อยคือ การทำกิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์และพัฒนาชุมชน อาจเป็นไปได้ว่า นักศึกษาใช้เวลาส่วนใหญ่ในการศึกษาหาความรู้ มีเวลาจำกัด จึงไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างเต็มที่

ส่วนอาจารย์มีความคิดเห็นว่า นักศึกษามองโลกในแง่ดี อาจเนื่องจากนักศึกษามีความสุขกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในสถาบัน และสภาพชุมชนที่อยู่รอบตัว มีความเป็นอยู่ที่สุขสบาย ไม่ต้องดิ้นรน แหย่งชิง แข่งขัน มากมายนัก จึงทำให้นักศึกษามีสุขภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ที่สมบูรณ์ มองโลกในแง่ดีเสมอ ข้อที่อาจารย์มีความคิดเห็นว่านักศึกษามีการพัฒนาอยู่ในด้านนี้คือ การวางแผนอย่างรอบคอบเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต อาจเนื่องมาจากเหตุผลดังกล่าวมาแล้วคือ สภาพสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถาบันของมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีสภาพเรียบง่าย และคงไว้ซึ่งประเพณีวัฒนธรรมของไทย อีกทั้งพื้นฐานเดิมของนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ชนบท มีความเคารพประเพณีอาชีพเกษตรกรรม (กรมการฝึกหัดครู 2527) จึงมีความเคยชินกับการ เป็นอยู่ตามธรรมชาติ ทำให้ขาดความกระตือรือร้นในการวางแผน เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของตน

8. แนวทางในการพัฒนานักศึกษา

นักศึกษามีความคิดเห็นว่าความสามัคคีเป็นแนวทางที่ควรพัฒนามากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงภายในมหาวิทยาลัยที่สามารถเปิดสอนสาขาวิชาการอื่น นอกเหนือจากการผลิตครู ทำให้มีคณะวิชา ภาควิชาเพิ่มมากขึ้น การขยายตัวดังกล่าว นักศึกษามองว่า: ความสัมพันธ์ภายในของสถาบันลดลง เพราะการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มักจะจัดภายในคณะวิชาเท่านั้น อีกทั้งยังแยกกลุ่มเป็นสายครู และสายวิชาชีพ จึงมองดูเหมือนว่ามีการแบ่งแยกเป็นกลุ่มต่าง ๆ และเมื่อนักศึกษาได้รับการมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบในการจัดดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ มักจะไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจากเพื่อนนักศึกษาเท่าที่ควร นอกจากนี้ นักศึกษามองเห็นความสำคัญของความสามัคคี เพราะการทำงานใด ๆ ก็ตามจะประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพต้องอาศัยความร่วมมือและความสามัคคีจากบุคคลหลายฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ เพื่อนักศึกษา และ

บุคลากรต่าง ๆ ของสถาบัน จากเหตุผลดังกล่าวทำให้นักศึกษามองเห็นว่าความสามัคคีภายในสถาบันควรได้รับการพัฒนาอย่างยิ่ง

ส่วนอาจารย์มีความเห็นว่าแนวทางในการพัฒนานักศึกษาที่ควรพัฒนามากที่สุดคืออาชีพ ความรับผิดชอบ ซึ่งตรงกับความคิดเห็นในเรื่องการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนานักศึกษา โดยอาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า กิจกรรมที่ควรพัฒนามากที่สุดคือการจัดห้องสมุดอาชีพที่มีข้อมูลและการประชาสัมพันธ์โครงการต่าง ๆ ตลอดจนมีเอกสาร วีดีโอ เทปบรรยายด้านอาชีพต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ มีอาจารย์ที่เห็นด้วยถึง 97 คน (66.89 เปอร์เซ็นต์) นักศึกษา 184 คน (71.59 เปอร์เซ็นต์)

แนวทางการพัฒนานักศึกษาของสหวิทยาลัย

จากการศึกษาการพัฒนานักศึกษาของสหวิทยาลัย ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวทางในการพัฒนานักศึกษาได้ดังนี้

1. พัฒนาความสามารถในการถ่ายทอดความคิดไปสู่การเขียนอย่างมีระบบ
2. พัฒนาความสามารถในการแสดงออกในคำมความคิดเห็น การอภิปราย

ได้ตอบอย่างมีเหตุผล

3. พัฒนาความสามารถในการแสดงออกทางอารมณ์ให้เหมาะสมกับ

สถานการณ์ตามเวลาและสถานที่อย่างเหมาะสม

4. พัฒนาความมั่นคงทางอารมณ์
5. พัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง
6. พัฒนาความคล่องตัวในการทำงาน
7. พัฒนาการวางแผนในการป้องกันและแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรอบคอบ
8. พัฒนาความสามัคคี
9. พัฒนาความรับผิดชอบ

การพัฒนาแนวทางดังกล่าว สถาบันควรจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนานักศึกษาดังต่อไปนี้คือ

- 1.1 สนับสนุนให้นักศึกษาเสนอผลงานทางวิชาการ โดยจัดทำเป็นเอกสาร เผยแพร่รายสัปดาห์หรือรายเดือน อาจจะทำในรูปคณะวิชาหรือภาควิชา โดยหมุนเวียน ให้นักศึกษารับผิดชอบ เป็นการส่งเสริมความสามารถในการถ่ายทอดความคิดไปสู่การเขียน อย่างมีระบบ และการแสดงออกในด้านความคิดเห็น ซึ่งเป็นข้อที่นักศึกษาพัฒนาได้น้อย
- 1.2 เชิญบุคคลที่ประสบผลสำเร็จในวิชาชีพต่าง ๆ เช่นศิษย์เก่าที่ได้รับการยกย่องจากสังคม หรือบุคคลที่สามารถสร้างงานขึ้นด้วยตนเองมาบรรยายและอภิปราย เพื่อชี้แนะแนวทางในการประกอบอาชีพแก่นักศึกษา
- 1.3 จัดอบรมพิเศษให้แก่นักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาโดยเน้นวิชาที่จะต้องใช้ในการสอบแข่งขัน เช่นวิชาความถนัด ระเบียบข้าราชการพลเรือน เพื่อเตรียมตัวในการสอบเข้าทำงาน
- 1.4 จัดห้องสมุดอาชีพที่มีข้อมูลและการประกาศรับสมัครงานของหน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนมีเอกสาร วีดีโอ เทปบรรยายด้านอาชีพต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ
- 1.5 มอบหมายงานแบบโครงการ เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดการแข่งขันกีฬา กิจกรรมนันทนาการ ฯลฯ ให้นักศึกษาดำเนินการเพื่อให้รู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบ ตลอดจนการวางแผนในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ รวมไปถึงความสามัคคีระหว่างหมู่คณะ
- 1.6 ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริม ประเพณีวัฒนธรรม เพื่อให้นักศึกษาเห็นความสำคัญและภูมิใจในประเพณีวัฒนธรรมของชาติ
- 1.7 ปฐมนิเทศนักศึกษาก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพแบบ เข้ม เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพในการเป็นครู ตลอดจนการปรับตัวให้เข้ากับชุมชน รวมถึง เน้นความสำคัญในการทำประโยชน์แก่สังคม
- 1.8 จัดให้นักศึกษาเป็นผู้แนะนำชุมชนในสาขาวิชาชีพของตน เช่นกีฬา เกษตร โภชนาการ สุขภาพอนามัย ศิลปหัตถกรรม นาฏศิลป์ ดนตรี เพื่อฝึกให้นักศึกษามีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความกล้าในการแสดงออกตามบทบาทของตน รวมถึง เน้นให้นักศึกษามีคุณธรรม รู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม

1.9 จัดตั้งชมรมฝึกการพูด และ เชิญวิทยากรที่มีความสามารถในการพูดมาให้ความรู้ เพื่อพัฒนาการใช้ภาษาไทย บุคลิกภาพ และทักษะในการพูด รวมถึงการจัดอภิปราย โต้แย้งเป็นครั้งคราว เพื่อให้ นักศึกษามีความสามารถในการแสดงออกในด้านความคิดเห็น การอภิปรายโต้ตอบอย่างมีเหตุผล

1.10 วิทยาลัยควรจัดโปรแกรมการ เรียนการสอนไว้ล่วงหน้า และมีคู่มือให้นักศึกษาได้ทราบ เพื่อศึกษาระบบและโปรแกรมการ เรียนตลอดทั้งระ เบียบปฏิบัติรวมด้านการ ใช้ชีวิตในวิทยาลัย เพื่อวางแผนในการ เรียน

1.11 วิทยาลัยควรประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนืองโดยอาศัยสื่อต่าง ๆ เช่น เสียงตามสาย การคิดประกาศ สโมสรนักศึกษารวมถึงการสอนของอาจารย์ ควร สอดแทรกและ เน้นให้นักศึกษาเห็นความสำคัญในการ เข้าร่วมกิจกรรม การแบ่งเวลา สำหรับการ เรียนและ กิจกรรมให้เหมาะสม เพราะทั้งการเรียนและ กิจกรรมย่อมมีผลต่อการ พัฒนาสมองและบุคลิกของนักศึกษาในระดับ เท่าเทียมกัน เพื่อการ เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์

นอกจากการจัดกิจกรรมแล้วอาจารย์และผู้บริหารควรร่วมมือในการพัฒนานักศึกษาดังนี้

1. อาจารย์ เป็นผู้ที่มื่ออิทธิพลต่อความสำเร็จของนักศึกษา การจะพัฒนานักศึกษาให้มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับความสามารถของอาจารย์ ดังนั้นอาจารย์ควรให้ความร่วมมือในการพัฒนานักศึกษาดังนี้

1.1 ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมประชุมสัมมนาในโครงการต่าง ๆ ของสหวิทยาลัย เพื่อพัฒนาความสามารถและประสบการณ์เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนานักศึกษา

1.2 เอาใจใส่ดูแลนักศึกษา ให้ความ เป็นกันเองและถือว่า เป็นหน้าที่ในการช่วย เหลือนักศึกษาในด้านต่าง ๆ

1.3 สนับสนุนและชักนำให้นักศึกษาใช้ เวลาว่างในการ เข้าร่วมกิจกรรมอย่างเหมาะสม

1.4 อาจารย์ผู้สอนควรตระหนักว่า นักศึกษาเป็นวัยรุ่นตอนปลายที่เบี่ยงไปด้วยอุดมการณ์และอุดมคติ ดังนั้นควรให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบต่าง ๆ ตลอดจนระเบียบวินัย ซึ่งนักศึกษาทุกคนจะต้อง เป็นผู้ปฏิบัติต่อไป

1.5 อาจารย์ควรให้ความร่วมมือกับผู้บริหารในการพัฒนานักศึกษาอย่างจริงจังและเต็มใจ

1.6 เข้าร่วมกิจกรรมและให้ความร่วมมือกับวิทยาลัยและนักศึกษาในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะพัฒนาคุณภาพของนักศึกษาให้ เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์

2. ผู้บริหาร ผู้บริหารควรสำนึกในหน้าที่และตระหนักในความสำคัญของการพัฒนานักศึกษาในด้านต่าง ๆ เพื่อให้พร้อมที่จะ เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ โดยเฉพาะผู้บริหาร ซึ่งรับผิดชอบด้านกิจการนักศึกษา ควรเป็นผู้มีความคิดกว้างไกล มีความรู้ทฤษฎีด้านบุคลากรศึกษามีประสบการณ์การทำงานด้านกิจการนักศึกษา เพื่อที่จะ รับผิดชอบต่อการริเริ่มสร้างสรรค์โครงการที่จะพัฒนาประสบการณ์ชีวิตให้มีคุณค่ามีความหมาย และเป็นประโยชน์ต่อการเตรียมตัวที่จะ เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ ผู้บริหารจึงควรให้การสนับสนุนดังนี้

2.1 วางนโยบายในการพัฒนานักศึกษาให้ชัดเจน เป็นแนวเดียวกันทั้งในระดับกรมและสหวิทยาลัย เช่นนโยบายการพัฒนาด้านวัฒนธรรม ความรับผิดชอบ ความสามัคคี

2.2 ระดมบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านการพัฒนานักศึกษา จัดทำโครงการเพื่อพัฒนานักศึกษาด้านต่าง ๆ

2.3 สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานด้านการพัฒนานักศึกษาอย่างจริงจังและจริงใจ

2.4 ให้ความสำคัญในด้านกิจการนักศึกษาเท่าเทียมกับด้านวิชาการ และด้านบริหาร

2.5 เสริมขวัญและกำลังใจให้อาจารย์ที่เอาใจใส่นักศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ

2.6 สนับสนุนและส่งเสริมให้อาจารย์เข้าร่วมประชุมสัมมนา หรือศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในค่านางานกิจการนักศึกษา

2.7 จัดสภาพแวดล้อมสถาบันให้ดูสว่างงาม เพื่อสร้างบรรยากาศทางด้านวิชาการ และการสร้างสรรค์

2.8 การจัดกิจกรรมแต่ละครั้งควรมีการประเมินผล รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน และควรเผยแพร่ผลการประเมินผลให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อ เป็นข้อมูลให้การแก้ไขปรับปรุงในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการพัฒนาเด็กนักเรียนชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 ตามแนวทฤษฎีการพัฒนาเด็กของซิก เกอร์ริง เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาการของเด็ก
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาเด็กทั้ง 7 ด้านของซิก เกอร์ริง ระหว่างสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศ